

*Jap Smits, voormalig boswachter ecologie bij Staatsbosbeheer,
tijdens de Klapekstertelling, 4 januari 2025 (Menno Slaats)*

Drukbezochte 36^e Klapekstertelling op de Strabrechtse Heide

Harold Bierens

Kwam het door ons geslaagde jubileumfeest of waren het de droge omstandigheden na wat regenachtige weken, er werd i.i.g. enthousiast aangemeld voor de 36e editie van onze eerste telling in het nieuwe jaar, op 4 januari 2025. Daardoor had de organisatie weer aardig wat voeten in de aarde. Dit jaar was de medewerking van Staatsbosbeheer op tijd geregeld, alle vaste tellers waren benaderd en bevestigd. Maar tot een dag van tevoren meldde mensen zich aan, waarbij het niet helpt dat er verschillende vertrekpunten zijn en niet iedereen op dezelfde tijd start op de parkeerplek.

Klapekster op het Kranenveld, 24 november 2024 (Maarten-Jan van den Braak).

Maar het kwam goed, met maar liefst 27 deelnemers werd er geteld, een evenaring van het record uit 2020 en meer dan 2x zoveel als in koude winters of het Covidjaar. Toch was het ook geen superweer, het zwakke winterzonnetje brak nauwelijks door de nevelige lucht en met 3°C en een zwakke zuidenwind vond ik het zelf best koud. Of eigenlijk moet ik concluderen dat vogels kijken in de winter de verkeerde hobby is. Fietsen, wandelen, hardlopen in korte broek is allemaal geen probleem. Steeds stilstaan en alles afturen met de handschoen uit om de telescoop te bedienen, dat is de verkeerde combinatie. Vingertoppen die pas rond een mok soep weer warm worden. Of moeten we allemaal aan de elektrisch verwarmde handschoenen? Mezelf meteen verbazend dat ik dit ooit zou zeggen.

Maar goed, het zicht was prima, nog steeds hoge waterstanden in alle vennen en laagtes maar geen onbegaanbare paden zoals vorig jaar. Met Toine fiets ik route A, om het Beuven en Starven heen. Heel geschikt qua landschap, maar hier laat de Klapekster zich al enkele jaren niet meer zien. De scherpte is er wel, we horen en zien Grote Bonte Spechten, Roodborsttapuit en Torenavalken ver weg in boomtoppen. Ook Buizerds hangen er verschillende rond en echt mooi is

de jonge man Blauwe Kiekendief die we bij het Starven oppikken en de hele route steeds tegenkomen. Grote Zilvers, Rietgors, enkele Kneutjes, een roepende Zwarte Specht vanuit het bos.

Allemaal leuk, maar de Klapekster komt zometeen pas. Uiteraard een stop bij het Beuven, hier is een heel nieuw zandpad aangelegd om de kijkhut droog te bereiken wat op het einde nog moeite kost. Tussen vele Kuif- en Tafeleenden vind ik zo snel geen Brilduiker. We gaan door, maar aangekomen bij de noordwesthoek van het Beuven en samenkomst van twee routes nog steeds geen Klapekster.

Tijdens de telling van route B, 4 januari 2025 (TH).

We blijven lang zoeken, genieten van de langs vliegende Blauwe Kiek maar de 'Klap' blijft uit. Als even later team B aansluit blijken zij ook nog niets gezien te hebben. Daar ga je dan met je Klapekstergarantie. Paul, Pieter, Tom en Anneloes lopen nog een stukje door, wij draaien om en fietsen terug naar de auto om naar de erwtensoep te rijden.

Daar aangekomen is het al volle bak maar moet er nog een groot deel aankomen. Esther is goed bezig met twee grote pannen maar ze zijn al ver leeg. Een tweede ronde zit er niet in. Vervelender is het voor de drie laatste tellers die misgrijpen. Zeker als het je eerste kennismaking is met een telling. Dat overkomt nieuwe leden Ingrid en Eric. Excuses stillen de honger niet, ze gaan er snel vandoor. Gelukkig niet voorgoed. Een goede les voor de volgende keer. Meer inkopen, maar misschien ook meer communiceren, hoe ver is het, hoe lang duurt een telling. Als je iets al jaren doet is het voor jou vanzelfsprekend maar niet voor iedereen.

Grappig is dan nog te vermelden dat (alweer) bijna niemand soep had gekregen. Albert nam onze inductiekookplaten mee en Esther de soep en pannen. Deze bleken echter niet geschikt voor inductie. Gelukkig kon boswachter Bjorn helpen met twee pannen die daar toevallig nog stonden. Bjorn en SBB bedankt voor de hulp en gastvrijheid

en alle tellers bedankt voor de enthousiaste deelname.

Bij het Grafven , 4 januari 2025 (TH).

De methode, gaan we moderniseren?

De methode is al 36 jaar dezelfde, vanaf de rand van de heide lopen we via acht routes naar een centraal punt op de heide om zo een beeld te krijgen van het totaal aantal overwinterende Klapeksters. Iedereen start om 10:30u bij het beginpunt van zijn/haar route. Klapeksters die worden gezien, worden op een kaart ingetekend met tijdstip erbij. Ook eventuele verplaatsingen worden genoteerd op de kaart. Bij terugkomst in de werkschuur worden alle waarnemingen op een verzamelkaart gezet en geclusterd. We hebben zelf de regel gesteld dat als er een vermoeden is dat het om dezelfde vogel gaat (tijd, afstand), deze als één individu op de totaalkaart komt. Het totaal geeft altijd het minimum aantal overwinteraars aan.

Zowel Paul als Bjorn hadden geen kaartje bij zich maar de waargenomen vogel meteen ingevoerd op waarneming.nl. Slim, zo is de waarneming meteen geregistreerd. Waarom deden we dat niet eerder was de conclusie. We kunnen zelf van de Strabrecht een telgebied maken in Avimap waarop iedereen zijn Klapekster kan intekenen. Plannen voor volgend jaar. Efficiënt, maar gaat het ten koste van de charme van de telling? Samen gebogen over de kaart bepalen hoeveel er nu daadwerkelijk gezien zijn? We gaan het meemaken in 2026.

Klapekster op het Kranenveld, 21 november 2022 (Toon van Kessel).

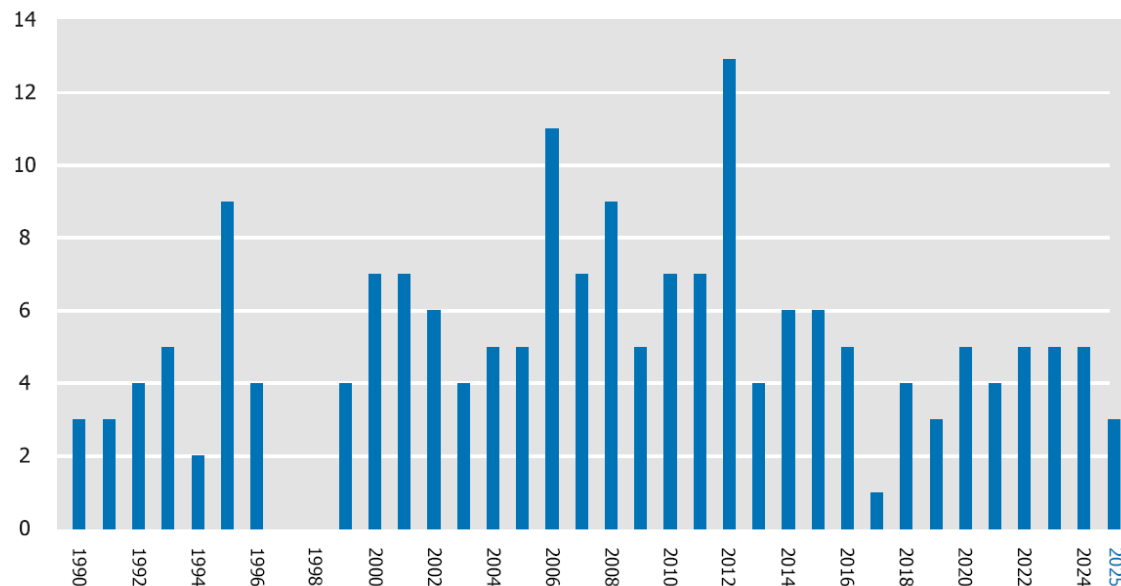
Resultaat

Dit jaar zijn er 'slechts' drie verschillende Klapeksters waargenomen, duidelijk minder dan de vijf van de jaren ervoor. Er werd her en der meteen gespeculeerd: nog niet koud

Waarnemingen van Klapekster op 4 januari 2025 met clustering, resulterend in 3 exemplaren. Op de kaart is ook een losse waarneming uit waarneming.nl verwerkt.

Aantal Klapeksters tijdens de simultaantellingen in januari in de periode 1990-2025.

genoeg in het hoge noorden, te weinig voedsel op de hei. Mijn mening is dat we daar weinig over kunnen zeggen. Met 36 jaar hebben we een lange reeks en lange reeksen zijn altijd waardevol. Duidelijk is dat er twee decennia geleden wel echt meer gezien werden. Piekjaren met, 9, 11 of zelfs 13 exemplaren. Met oude meteorologische gegevens ernaast is daar misschien ook wel een verklaring voor te vinden.

Maar een dipje ten opzichte van de voorgaande edities zegt niet zoveel. Zaten ze er wel maar zagen we ze niet. In de hoek ten noordwesten van het Beuven, al jaren een vaste stek, miste ik de vogel en het team van Paul (route B) merkte het beest pas op de terugweg op. Na kort opvliegen dook de vogel ook gelijk weer naar de grond. Onze telling wordt bepaald door een datum, de eerste zaterdag in het nieuwe jaar, en niet door gunstige omstandigheden waardoor mist, kou en neerslag ook een rol kunnen spelen.

Onze telling geldt als 'officieel', hoorde ik van Bjorn Alards, maar de KNNV en IVN (dezelfde tellers in dit geval begreep ik) kwamen in december uit op een totaal van 4 Klapeksters. Die 4^e hebben wij mogelijk gemist. Ik zie deze telling dan ook niet zozeer als een serieus onderzoek maar meer als een gezellige nieuwjaarsreceptie. En dat lijkt mij ook een prima reden om deze traditie nog lang voort te zetten. ■

